

Школска 2012/2013. година
Окружно такмичење ученика основних школа
Књижевна олимпијада

VII разред

Шифра: _____

1.	<p>Прочитај одломак па наведи наслов дела, аутора и књижевну врсту којој дело припада.</p> <p>„Овоје за мене најлепши и најтужнији предео на свету. Исти је као онај на претходној страници, али сам га још једанпут нацртао да бих вам га добро показао... Погледајте пажљиво тај предео да бисте га сигурно могли препознати, ако једног дана отпутујете у Африку, у пустињу. А ако вам се догоди да прођете туда, преклињем вас. не журите, причекајте мало, тачно испод звезде! Ако вам тада приђе неко дете, ако се смеје, ако му је коса златна, ако не одговара на постављена питања, сигурно ћете погодити ко је. Тада будите љубазни! Не остављајте ме тужног: брзо ми пишите да се вратио...”</p> <p>Наслов: _____</p> <p>Пуно име и презиме аутора: _____</p> <p>Књижевна врста: _____</p>								
2.	<p>Повежи линијама функционалне појмове са њиховим одредницама.</p> <table style="width: 100%; border: none;"><tr><td style="width: 30%;">естетско</td><td>у складу са важећим правилима понашања</td></tr><tr><td>елегично</td><td>одговара начелима лепог</td></tr><tr><td>психолошко</td><td>односи се на психички живот</td></tr><tr><td>морално</td><td>сетно, тужно</td></tr></table>	естетско	у складу са важећим правилима понашања	елегично	одговара начелима лепог	психолошко	односи се на психички живот	морално	сетно, тужно
естетско	у складу са важећим правилима понашања								
елегично	одговара начелима лепог								
психолошко	односи се на психички живот								
морално	сетно, тужно								
3.	<p>Пажљиво прочитај следећи одломак и обрати пажњу на врсту описа коју навод илуструје.</p> <p>„Леонардо да Винчи примио се да за Франческа Ђоконда изради портрет његове жене, Мона Лизе, и, мада је радио четири године, није успео да га заврши (...) Онај ко жели да види у којој мери уметност може подражавати природу лако ће то разумети на овој слици; овде су израђене и најмање појединости које се могу насликати само великом вештином. Очи имају сјај и влажност живих бића, а окружене су црвенкасто-модром бојом и трепавицама, што се може извести само крајњом тананошћу. И обрве су израђене слично, и као да длаке расту из меса, негде гушће, а негде ређе, распоређене према порама коже, тако да изгледају не може бити природније. Нос са оним лепим ружичастим и нежним отворима изгледа као у живог човека. Мало отворена уста, која се својим крајевима и црвенилом спајају са бојом лица, остављају утисак истинитог меса и крви а не боје.”</p> <p>Врста описа је:</p> <p>а) технички опис в) аналогни опис б) уједначен опис г) сугестивни опис</p> <p style="text-align: center;">Заокружи слово испред тачног одговора.</p>								
4.	<p>Наведи име и презиме писца који је одиграо пресудну улогу у животу српског народа у 18. веку, аутора дела <i>Живот и прикљученија</i>. _____</p> <p>Књижевна врста којој ово дело припада је: _____</p> <p>Реч прикљученије значи: _____</p>								

5.	<p>Попуни празно поље у тексту и одговори на питање.</p> <p>Добра молитва је свадбени обичај благосиљања младе. У њему учествују њени родитељи и наздрављају из _____ чаше. Веровало се да та чаша, најчешће саливена од злата, коју млада носи у нов дом, има заштитну магијску моћ.</p> <p>У којој народној песми се помиње овај мотив? _____</p> <p style="text-align: right;">(наслов народне епске песме)</p>
6.	<p>На основу понуђеног описа препознај књижевног јунака.</p> <p>„Имао је он раније, и често, оних тренутака огорченог маштања и разговора са самим собом, негде на друму или на њиви, кад је уз једва приметне покрете руку и главе шапутао полугласно све оно што би сваки кмет казао аги кад би се нешто десило чудо и кад би одједном аге престале бити аге, а кметови постали господари на својој земљи. Да, имао је тих тренутака, али ни у њима није налазио овакве и овако крупне, смеле речи. Хиљаде и хиљаде таквих усамљених и нечујних бунтовних разговора из прошлости сад су се слили као хиљаде поточића у једну једину громку бујицу речи.”</p> <p>Наведи име и презиме књижевног јунака:</p> <p>_____</p> <p>Како се назива начин карактеризације јунака, као у овом одломку?</p> <p>а) унутрашња карактеризација в) лингвистичка карактеризација б) социолошка карактеризација г) психолошка карактеризација</p> <p style="text-align: center;">Заокружи слово испред тачног одговора.</p>
7.	<p>Пажљиво прочитај одломак из текста па подвучи унутрашњи монолог.</p> <p>–Ја сам вас испрскоао, ваше превасходство... Опростите... Ја... Нисам намерно... – Ах, којешта... Ја сам већ заборавио, а ви све о томе! – рече генерал, а доња му усна задрхта од нестрпљења. ...Заборавио, а у очима му пизма, помисли и подозриво погледа на генерала. – Неће ни да говори. Требало би му објаснити да ја то никако нисам хтео... да је то природни закон, иначе ће помислити да сам хтео пљунути. Сад не мисли, али ће после помислити.”</p>
8.	<p>Напиши назив врсте риме коју препознајеш у следећој строфи.</p> <p>„Прах сунчани трепти над испраним песком, И сребрни галеб понекад се види. Светлуца над водом. И миришу хриди Мирисом од риба и модријем врском.” Врста риме је: _____</p>
9.	<p>Пажљиво прочитај следећи одломак па испод текста заокружи слова испред две одлике које одговарају ауторској бајци као књижевној врсти.</p> <p>„Загледа се звезда у младића, не дише, не помера сѐ с места. Да је бацио удицу могао ју је у часу ухватити. Али, не осврће се момак, не гледа. Зна: ко звезду небеску у срце прими – душу је своју изгубио. Али, сопствене га очи не слушају! Сребрна и нежна звезда је од сваке девојке у селу лепша, као светлосни облак ка њему иде, већ јој на образима дах осећа, нема времена за бекство.”</p> <p>а) аутор је познат б) аутор је непознат в) аутор тежи оригиналности слика и изражајних средстава г) аутор употребљава типична и устаљена изражајна средства</p>

10.	Пажљиво прочитај следеће реченице. Поред тачних заокружи Т, а поред нетачних Н.	<p>а) Статички мотиви заустављају радњу. Т Н</p> <p>б) Предање је усмена епска врста која прича о наизглед веродостојним догађајима. Т Н</p> <p>в) Екстеријер је унутрашњост просторије или зграде. Т Н</p> <p>г) Посланица је народна приповетка у којој се говори о различитим пословима. Т Н</p> <p>д) Песничка слика означава сликовитост књижевног дела насталу употребом стилских средстава. Т Н</p>
11.	Повежи почетак песме из које је овај одломак са њеним насловом. На линији напиши број под којим је записан одговарајући наслов.	<p>„Ископаше ти очи, лепа слико! Вечери једне, на каменој плочи, Знајући да га тад не види нико, Арбанас ти је ножем избо очи!”</p> <p>1. Плава гробница 2. Крвава бајка 3. Симонида 4. Манасија</p>
12.	Упиши имена лица која изговарају овај драмски дијалог. _____: Једанпут за свагда, ја нећу да си ми таква као што си досад била. Какве су ти те руке, какав ти је образ испуцан и изгрђен, канда си од најгоре паорске фамилије. Опет ти кажем, девојко, ја хоћу ноблес у мојој кући. _____: Али забога, мајко, није ли ме и покојни отац учио да није срамота радити?	
13.	Наслов познате Стеријине комедије је <i>Поконодрена тиква</i> , у којој критикује мане неких друштвених појава. Значење те критике односи се на: а) особе које желе да науче стране језике; б) особе које усвајају начин понашања, облачења и изражавања који им не приличи; в) особе које уче друге да усвоје нов начин понашања, облачења и изражавања. Заокружи слово испред тачног одговора.	
14.	Подвуци речи које не означавају дијалог у следећем примеру. МИЛОЈЕ (<i>брани се</i>): Ама, човече божји, где ћу ја...? АРСА: Пењи се, молим те, пењи се! МИЛОЈЕ (<i>невољно, али се попне</i>).	
15.	На основу понуђеног описа одреди о ком је делу реч и наслов тог дела и име и презиме писца напиши на линијама. Овај роман настао је на основу анегдоте о свађи двојице попова. Око те комичне епизоде писац је вешто исплео две паралелне приче о животу чланова поповских породица. Неспоразуми почињу када у село стигне млади учитељ, којег обе попадије желе за зета. _____ (наслов дела) _____ (име и презиме писца)	

16.	<p>Поред имена сваког књижевног јунака напиши број који се односи на аутора у чијем делу се тај јунак појављује.</p> <table border="0"> <tr> <td>а) Фема _____</td> <td>1. Стјепан Митров Љубиша</td> </tr> <tr> <td>б) Арса _____</td> <td>2. Љубомир Симовић</td> </tr> <tr> <td>в) Станко _____</td> <td>3. Јован Стерија Поповић</td> </tr> <tr> <td>г) Николетина _____</td> <td>4. Бранислав Нушић</td> </tr> <tr> <td>д) Кањош _____</td> <td>5. Јанко Веселиновић</td> </tr> <tr> <td>ђ) Лазар _____</td> <td>6. Бранко Ћопић</td> </tr> </table>	а) Фема _____	1. Стјепан Митров Љубиша	б) Арса _____	2. Љубомир Симовић	в) Станко _____	3. Јован Стерија Поповић	г) Николетина _____	4. Бранислав Нушић	д) Кањош _____	5. Јанко Веселиновић	ђ) Лазар _____	6. Бранко Ћопић
а) Фема _____	1. Стјепан Митров Љубиша												
б) Арса _____	2. Љубомир Симовић												
в) Станко _____	3. Јован Стерија Поповић												
г) Николетина _____	4. Бранислав Нушић												
д) Кањош _____	5. Јанко Веселиновић												
ђ) Лазар _____	6. Бранко Ћопић												
17.	<p>Пред тобом је дефиниција која одређује једну етапу у драмској радњи. Пажљиво је прочитај и напиши на линији одабран тачан одговор.</p> <p>_____ је најчешће разговор на почетку драме којим се гледалац уводи у радњу.</p> <p>Понуђени одговори: заплет, кулминација, експозиција, расплет, перипетија.</p>												
18.	<p>Заокружи тачне тврдње.</p> <p>а) <i>Бој на Косову</i> је дело које припада историјској драми као врсти. б) <i>Плава гробница</i> је описна лирска песма. в) <i>Кањош Мацедонов</i> Стефана Митрова Љубише је роман. г) <i>Власт</i> је написао Бранислав Нушић, као и једночинку <i>Кирија</i>.</p>												
19.	<p>Подвуци наслове који не припадају датом низу (у односу на поделу књижевности на народну и ауторску).</p> <p><i>Златна јабука и девет пауница, Бој на Косову, Диоба Јакишића, Смрт војводе Пријезде, Ропство Јанковић Стојана, Хајдук Станко, Иво Сенковић и ага од Рибника, Мали Радојица.</i></p>												
20.	<p>Која стилска фигура доминира у следећем одломку?</p> <p>„Или грми, ил’ се земља тресе? Или бије море о брегове? Нити грми, нит се земља тресе, Нити бије море о брегове, Већ то језди Јабланова моба.”</p> <p>_____ (назив стилске фигуре)</p>												

РЕШЕЊА (седми разред)

Питање	Тачан одговор	Кључ за оцењивање
1.	наслов: <i>Мали принц</i> аутор: Антоан де Сент Егзипери књижевна врста: роман	Уколико је дат само један тачан одговор, онда се не даје ниједан бод; уколико су тачна два одговора, онда се даје пола бода (0,5); уколико су тачна сва три одговора, онда се даје 1 бод.
2.	естетски: означава оно што одговара начелима лепог; елегично: сетно, тужно; психолошки: односи се на психички живот; морално: поштовање важећих правила понашања.	Уколико је дат само један тачан одговор, онда се не даје ниједан бод; уколико су тачна два одговора, онда се даје пола бода (0,5); уколико су тачна 3 одговора, такође се даје пола бода (0,5); уколико су тачна сва четири одговора, онда се даје 1 бод.
3.	г) сугестивни опис	1 бод
4.	Доситеј Обрадовић књижевна врста: аутобиографија прикљученије значи: догађај, доживљај	Уколико је дат само један тачан одговор, онда се не даје ниједан бод; уколико су тачна два одговора, онда се даје пола бода (0,5); уколико су тачна сва три одговора, онда се даје 1 бод.
5.	молитвена чаша; <i>Диоба Јакшића.</i>	0,5 бодова 0,5 бодова
6.	Симан (Сима) Васковић б) социолошка карактеризација	0,5 бодова 0,5 бодова
7.	„ <u>Заборавио, а у очима му пизма...</u> <u>« Неће ни да говори. Требало би му објаснити да ја то никако нисам хтео... да је то природни закон, иначе ће помислити да сам хтео плунути. Сад не мисли, али ће после помислити.»</u> ”	0,5 0,5
8.	обгрљена (рима)	1 бод

9.	а) аутор је познат в) аутор тежи оригиналности слика и изражајних средстава	0,5 0,5
10.	а) Т б) Т в) Н г) Н д) Т	Уколико је дат само један или два тачна одговора, не даје се ниједан бод; уколико су тачна три и четири одговора, даје се пола бода (0,5); уколико је све тачно – 1 бод.
11.	3 (Симонида)	1 бод
12.	Фема Евица	0,5 0,5
13.	б) особе које усвајају начин понашања, облачења и изражавања који им не приличи	1 бод
14.	<u>МИЛОЈЕ (брани се)</u> : Ама, човече божји, где ћу ја...? <u>АРСА</u> : Пењи се, молим те, пењи се! <u>МИЛОЈЕ (невољно, али се попне)</u> .	све тачно подвучено носи 1 бод
15.	<i>Поп Ђира и поп Спира,</i> Стеван Сремац	0,5 0,5 (уколико постоји грешка у правопису, а решење је тачно, одзима се пола бода)
16.	А=3, Б=4, В=5, Г=6, Д=1, Ђ=2	1, 2 или 3 тачна – нема бодова; 4 и 5 тачних – 0,5; Све тачно – 1 бод
17.	експозиција	1 бод
18.	а) <i>Бој на Косову</i> је дело које припада историјској драми као врсти. г) <i>Власт</i> је написао Бранислав Нушић, као и једночинку <i>Кирија</i> .	0,5 0,5
19.	<u><i>Бој на Косову,</i></u> <u><i>Хајдук Станко</i></u>	0,5 0,5
20.	словенска антитеза	1 бод